TOIVAKKA

Elämisen elementit.

Toivakan kunnan esi- ja perusopetuksen koulukuljetussääntö 1.10.2026 alkaen

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 23.9.2026

Sisällysluettelo

1. Johdanto ... 2
2. Lainsäädäntö ... 2
2.1 Perusopetuslaki ... 2
2.2 Muiden lakien ja asetusten turvallisuusmääräyksiä ... 3
3. Koulukuljetusten järjestämisen periaatteet ... 4
3.1 Ensisijainen koulu eli ns. lähikoulu ... 5
3.2 Koulumatkan pituus ... 6
3.3 Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus ... 6
3.4 Koulumatkan vaarallisuus ... 7
3.4.1. Petokyydit ... 7
3.5 Koulumatkaan käytettävä aika ... 8
3.6 Yhteishuoltajuus ... 8
3.7 Koulukuljetus itsemaksavana matkustajana ... 8
3.8 Saattoavustus ... 8
4 Päätöksenteko koulumatkaetuutta myönnettäessä ... 9
4.1 Ryhmäpäätös ... 9
4.2 Erillinen hakemus ... 9
5 Koulukuljetusten järjestäminen ... 9
6 Säännöt ja aikataulut ... 10
7 Erityistilanteet koulumatkoihin liittyen ... 11
8 Muistilistat ... 12
8.1 Oppilas ... 12
8.2 Huoltaja ... 13
8.3 Koulu ... 13
8.4 Kuljettaja / liikennöitsijä ... 14
9. Hyväksyminen ja tiedottaminen ... 15

1. Johdanto

Turvallisen koulumatkan varmistamiseksi oppilasta tulee opastaa, kuinka hänen koulumatkansa kuljetaan ja kuinka liikenteessä huomioidaan muut kulkijat. Oppilaan on noudatettava liikennesääntöjä, käytettävä pyöräillessä kypärää ja tieliikennelain mukaista polkupyörää (mm. valot pimeällä, asianmukaiset heijastimet ja jarrulaitteet sekä soittokello). Oppilaan tulee huolehtia näkymisestään liikenteessä, esim. vaatteisiin kiinnitettävän heijastimen, heijastavan turvaliivin ja tarvittaessa taskulampun avulla. Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan omatoimisesti ja turvallisesti liikenteessä sekä huolehtimaan lapsen asianmukaisista varusteista. Huoltajien tulisi tutustua koulureittiin yhdessä oppilaan kanssa. Liikenneturvan internet-sivuilla on runsaasti tietoa turvallisesta liikkumisesta (www.liikenneturva.fi).

Tässä koulukuljetussäännössä esitellään ne periaatteet, joiden mukaan esi- ja perusopetuksen oppilaalle myönnetään koulukuljetusoikeus Toivakan kunnassa. Pääperiaatteena koulukuljetusten järjestämisessä on turvallisuus, tasapuolisuus, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus.

2. Lainsäädäntö

2.1 Perusopetuslaki

6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita. (23.12.1999/1288)

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämispaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämispaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa. (23.12.1999/1288)

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa 31 §:n 3 momentin nojalla peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää.

32 § Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitetusta päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (19.12.2003/1139)

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. (24.6.2010/642)

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoidosta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitetulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä. (8.4.2011/324)

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

2.2 Muiden lakien ja asetusten turvallisuusmääräyksiä

Liikenne- ja viestintäministeriön asetus koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormauksesta ja turvallisuusjärjestelyistä (553/2006) on tullut voimaan vuonna 2006. Asetus koskee koulun säännölliseen toimintaan kuuluvia matkoja, jotka ovat kunnan tai vastaavan tahon järjestämää tilausliikennettä. Koululaisten käyttämä normaali reittiliikenne ei kuulu asetuksen soveltamisalaan. Myös koulumatkoilla ja koulukuljetuksissa on tärkeä muistaa, että kaikkien tienkäyttäjien on otettava huomioon yleinen tieliikennettä koskeva lainsäädäntö. Turvavyötä on tieliikennelain mukaan käytettävä kaikkien istuessaan sellaisella paikalla, johon se on asennettu. Oppilaita kuljettavan kouluauton

(tilausliikenne, taksi, pienoislinja-autot) kuljettajan on myös käytettävä turvavyötä. Kuljettajalla tulee olla käytössään puhelimen handsfree-laite.

Autossa voidaan kuljettaa kuljettajan lisäksi enintään rekisteriotteeseen merkityn määrä istumapaikkaluvun mukainen määrä matkustajia. Jos auto on koulukuljetuskäyttöön hyväksytyillä lisäturvavöillä, matkustajien määrä yhdellä istuimella tai istuinrivillä saa olla enintään seuraavaa:

istumapaikkojen määrä	matkustajien määrä
1	2
2	3
3	5
4	6

Vierekkäisillä istumapaikoilla ei kuitenkaan saa olla useampia kuin kolme matkustajaa. Kuljettajalle ja kahdeksalle matkustajalle rekisteröidyssä henkilöautossa saa kullakin vähintään 70 senttimetrin levyisellä istumapaikalla, kuljettajan viereistä paikkaa lukuun ottamatta, kuljettaa kahta siihen sopivaa matkustajaa. Siten 1+8 hengen autossa saa kuljettaa 13 oppilasta sillä edellytyksellä, että kaikki oppilaat ovat lukuvuoden alkaessa alle 13-vuotiaita, muutoin saa kuljettaa 12 oppilasta (koulukuljetusasetus 2 §).

Linja-autoissa ei saa koulukuljetuksissa olla ylikuormaa lainkaan (koulukuljetusasetus 3 §). Linjaliikenteessä rekisteriin merkitty matkustajamäärä saadaan tilapäisesti ylittää 30 prosenttia (asetus ajoneuvojen käytöstä tiellä 38 §).

Laki alkolukon käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa (10.12.2010/1110) määrää alkolukon käytön pakolliseksi tilausajoina suoritettavissa koulu- ja päivähoitokuljetuksissa. Toivakan kunnan koulukuljetuksissa on edellytetty alkolukkoa koulukuljetuksia tilausajona hoitavissa autoissa (sisältää taksit, pienoislinja-autot ja tilausajossa olevat linja-autot). Alkolukkolaki ei koske reittiliikenteen linja-autoja.

Koulukuljetusauto on merkittävä edessä ja takana olevalla koulukyytikilvellä. Kilven saa korvata takseissa valaistulla koulukuljetusta ilmaisevalla kuvulla, joka on vähintään taksivalaisimen kokoinen. Kouluauton suurin sallittu nopeus on 80 km/h. Turvallisuusmääräysten noudattamista koulun kanssa valvoo myös poliisi.

3. Koulukuljetusten järjestämisen periaatteet

Varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin ja kunnan osoittaman ensisijaisen koulun / esiopetuspaikan (= lähikoulu) välistä matkaa, jonka hän kulkee kouluun / esiopetukseen ja sieltä

palatessaan. Koulukuljetuksella tarkoitetaan oppilaalle maksutonta kuljetusta kodin ja koulun / esiopetuspaikan välillä, jonka opetuksesta vastaava järjestää halvinta tarkoituksenmukaista kulkuneuvoa käyttäen. Maksuton koulukuljetus koskee esiopetusta, perusopetusta tai lisäopetusta saavaa oppilasta.

Toivakan kunnan koulukuljetusten myöntämisessä ja järjestämisessä noudatetaan perusopetuslain 32 §:ssä määriteltyjä perusteita. Perusopetuslain lisäksi koulukuljetusten myöntämisessä noudatetaan näitä Toivakan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan hyväksymiä tarkentavia perusteita toivakkalaisille oppilaille. Perusteiden täyttyessä Toivakan kunta on velvollinen järjestämään toivakkalaiselle oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen tai avustamaan oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvia kustannuksia. Toivakan kunta maksaa saattoavustuksia vain poikkeustapauksissa erillisillä päätöksillä.

Oppilaalla ei ole oikeutta koulukuljetusetuuteen, jos hänet otetaan muuhun kuin Toivakan kunnan osoittamaan lähikouluun tai esiopetuspaikkaan (POL 6 § 2 mom.). Tällöin oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista (POL 32 § 3 mom.) Oppilaan huoltaja voi myös järjestää kuljetuksen kouluun / esiopetukseen omalla tai tilaamallaan kulkuneuvolla, jolloin hän vastaa siitä aiheutuvista kustannuksista ja järjestelyistä kokonaisuudessaan.

Oppilaan asuinpaikan vaihtuessa kesken lukuvuoden määritellään aina uuden asuinpaikan mukainen lähikoulu. Asuinpaikan vaihtuessa oppilaalla on, huoltajan niin halutessa, mahdollisuus hakea ”vanhaan” kouluun / esiopetuspaikkaan ns. toissijaisena oppilaana. Asiasta oppilaaksiottopäätöksen tekee rehtori-sivistysjohtaja, ja tällöin huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta ja saattamisesta aiheutuneista kustannuksista.

Pääsääntöisesti vieraskuntalaisten oppilaiden koulumatkoja Toivakan kunta ei korvaa (POL 32 § 3 mom).

Mikäli perusopetuslain ja/tai Toivakan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan määrittämät koulukuljetusten myöntämisperusteet eivät täyty, ovat huoltajat itse velvollisia järjestämään ja kustantamaan oppilaan koulumatkan.

3.1 Ensisijainen koulu eli ns. lähikoulu

Kuljetusetuuden edellytyksenä on, että oppilas käy Toivakan kunnan osoittamaa ensisijaista koulua / esiopetuspaikkaa, jonka alueella hän väestörekisterin tietojen mukaan asuu. Toivakan kunnassa ensisijainen koulu on Ruuhimäen ja Kankaisten alueella asuvilla oppilailla Kankaisten kyläkoulu ja muualla Toivakan kunnan alueella asuvilla oppilailla Toivakan koulukeskus.

3.2 Koulumatkan pituus

Perusopetuslaissa määritellään koulumatkan pituudesta seuraavasti: ”jos perusopetusta, esiopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen.”

Toivakan kunnassa esi- ja perusopetuksessa oppilaalle myönnetään koulukuljetus kunnan osoittamaan ensisijaiseen esiopetus- tai perusopetuspaikkaan, kun koulumatkan pituus on:

- esiopetuksen ja perusopetuksen 1. – 2. luokan oppilaalla yli 3 kilometriä
- perusopetuksen 3. – 9. luokan oppilaalla yli 5 kilometriä.

Koulukuljetuksen ensisijainen peruste on oppilaan matka kotiosoitteesta (väestörekisteriin merkitty vakituinen asuinpaikka) esiopetukseen tai perusopetukseen. Koulumatkan pituus mitataan kotiosoitteesta koulun osoitteeseen eli kodin portilta koulun portille lyhintä ympärivuoden kulkukelpoista turvallista reittiä pitkin. Poikkeuksia kilometrirajoista (esim. 2900 m) ei tehdä, vaan kaikkia oppilaita kohdellaan samoin perustein. Jos huoltajat eivät hyväksy koulun mittaamaa matkaa, niin matkan tarkistaa kunnan edustaja.

Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää kuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Kuljetusedun saanut oppilas voi joutua kulkemaan osan koulumatkasta omin neuvoin kuljetusreitin varteen. Myös esiopetusoppilaiden edellytetään kävelevän kuljetusreitin varteen. Vanhemmat vastaavat lapsestaan siihen asti, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa autoon ja autosta kotiin. Vanhempien tulee saattaa lasta, kunnes hän oppii itse kulkemaan ja huomioimaan liikennettä. Liikennöitsijä vastaa lapsista kuljetuksen ajan, esiopetushenkilöstö vastaa lapsista heidän noustuaan autosta ja päivän päätyttyä siihen asti, kun he nousevat autoon.

3.3 Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Mikäli koulumatka oppilaalle osoitettuun esi- tai perusopetuspaikkaan todetaan hakemuksen perusteella oppilaan ikä ja/tai muut olosuhteet esim. oppilaan kehitystaso tai terveydelliset syyt huomioon ottaen liian vaikeaksi tai rasittavaksi, voidaan oppilaalle myöntää oikeus koulukuljetukseen. Huoltajien tulee liittää koulukuljetusetuushakemukseen tapauksesta riippuen lääkärin, psykologin tai muun vastaavan tahon asiantuntijalausunto. Lausunnosta tulee ilmetä koulukuljetustarpeen perustelujen lisäksi oppilaalle suositeltava kuljetusmuoto ja ajanjakso, jolle koulukuljetus tulisi järjestää. Lausunto ei kuitenkaan velvoita järjestämään koulukuljetusta, vaan sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

3.4 Koulumatkan vaarallisuus

Jos oppilaan koulumatka, hänelle osoitettuun esi- tai perusopetuspaikkaan tai osa siitä todetaan vaaralliseksi, Toivakan kunta järjestää koulukuljetuksen koulumatkalle tai sen vaaralliseksi katsotulle osuudelle. Arvio koulutien vaarallisuudesta perustuu paikallisiin tieolosuhteisiin, tutustumiseen paikan päällä ja tarvittaessa pyydetään kannanotto muilta viranomaisilta (mm. ELY-keskus, poliisi). Olosuhteiden muuttuessa tien vaarallisuus arvioidaan uudestaan esim. kevyenliikenteen väylän rakentaminen.

Toivakan kunnassa vaaralliseksi luokiteltavia teitä koulumatkoilla ovat:

- Toivakan koulukeskuksen reiteillä
    1) Huikontie (vilkas liikenne, nopeusrajoitus 80 km/h, ei kevyenliikenteen väylää, ei valaistusta; tienylitykset ja lyhyet kulkemiset pysäkille mahdollisia)
    2) Varikontie Haapavehmaantien risteyksestä alkaen (mutkainen/mäkinen/kapea tie, nopeusrajoitus 60/80 km/h, ei kevyenliikenteen väylää, ei valaistusta; tienylitykset ja lyhyet kulkemiset pysäkille mahdollisia)
    3) Jyväskyläntie (nopeusrajoitus 60/80km/h, ei kevyenliikenteen väylää, ei valaistusta; tienylitykset ja lyhyet kulkemiset pysäkille mahdollisia)
- Kankaisten kyläkoulun reiteillä
    4) Kangasniementie (vilkas liikenne, nopeusrajoitus 80/100 km/h, ei kevyenliikenteen väylää, ei valaistusta).

~~Petoeläinhavaintojen vuoksi anottavia kuljetuksia tai siihen liittyviä, nykyistä kuljetusreittiä koskevia muutoksia on mahdollisuus hakea erikseen. Hakemuksen pohjalta tilanne arvioidaan oppilaskohtaisesti, ja hakemuksen liitteeksi tarvitaan asiantuntijalausunto. Arvion perusteella oppilaalla on mahdollisuus saada kuljetusetuus tai muutos nykyiseen reittiin.~~

3.4.1. Petokyydit

Pelkkä petojen esiintyminen ei ole kuljetuksen myöntämisperuste, vaan petojen käyttäytymiseen tulee liittyä häiriökäyttäytymistä tai jatkuvaa liikkumista asuntojen välittömässä läheisyydessä. Petokyydit myönnetään hakemuksesta tapauskohtaisesti riistanhoitoyhdistyksen petoyhdyshenkilön, Riistakeskus Keski-Suomen tai petojen liikkeitä ja petokantaa laskevien tahojen lausunnon perusteella.

3.5 Koulumatkaan käytettävä aika

Perusopetuslain § 32 mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka saa odotuksineen kestää enintään:

- kaksi ja puoli tuntia oppilaan ollessa alle 13-vuotias lukuvuoden alkaessa

- kolme tuntia oppilaan ollessa yli 13-vuotias lukuvuoden alkaessa.

Kävelymatkaan käytettävän ajan laskennan apuna käytetään Kuntaliiton suositusta, jossa on määritetty oppilaan kilometriä kohti tarvitsema keskimääräinen kävelyaika.

Oppilaan kilometriä kohti tarvitsema keskimääräinen kävelyaika												
Ikä vuosina	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Kävelyaika min/km	16	15	14	13	12	12	11	11	11	11	11	10

3.6 Yhteishuoltajuus

Koulukuljetus myönnetään ja järjestetään yhteishuoltajuustapauksissa ainoastaan oppilaan väestörekisterin mukaisesta osoitteesta, josta oppilaalla on koulukuljetusoikeus. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää koulukuljetusta eri osoitteessa asuvan toisen huoltajan luota.

3.7 Koulukuljetus itsemaksavana matkustajana

Koulukuljetukseen voidaan myöntää paikka itsemaksavana matkustajana hakemuksen perusteella, mikäli koulukuljetuksia suorittavassa autossa on tilaa ja jos se ei viivästytä tai hankaloita reitin ajamista muiden osalta. Jos paikkoja on rajoitetusti, jaetaan vapaana olevat paikat oppilaan iän mukaisesti niin, että paikat täytetään nuorimmasta alkaen. Koulukuljetusauton reittiä tai aikataulua ei tämän oikeuden vuoksi muuteta. Kun asiasta on neuvoteltu liikennöitsijän kanssa, lupa oikeudesta itsemaksettuun paikkaan myönnetään koululta. Kuljetus itsemaksetulla paikalla on aina tilapäinen, eikä luo pysyvää kuljetusoikeutta. Esim. jos kuljetusreitille tulee uusia kuljetusoppilaita eikä autossa ole enää tilaa, kuljetusoikeus itsemaksettuun paikkaan päättyy. Itsemaksetun paikan hinnoittelu seuraa joukkoliikenteen/paikallisliikenteen lippujen hinnoittelua. Poissaoloja ei oteta huomioon laskutuksessa vähentävänä tekijänä. Toivakan kunta laskuttaa kk-maksun huoltajalta jälkikäteen.

3.8 Saattoavustus

Perusopetuslain 32§ mukaan maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus (19.12.2003/1139). Lähtökohtaisesti saattoavustus on

toissijainen keino, mutta tilanteissa, joissa varsinaisen koulukuljetusreitin järjestäminen osoittautuu erityisen hankalaksi esim. asuinpaikan, aikataulujen tai oppilaan terveydentilasta johtuvien seikkojen vuoksi, voidaan saattoavustus erillisen hakemuksen perusteella myöntää. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi erillisen kuljetuksen järjestäminen linja-autoreitin varteen, jos muuta taksireittiä ei lähettyvillä ole. Jos oppilaan kuljettaminen voidaan kunnan toimesta järjestää ilman ongelmia, ei huoltajalle makseta korvausta oppilaan kuljettamisesta, vaikka hän koulukuljetuksen hoitaisikin. Saattoavustuksen suuruus on kilometripohjainen ja pohjautuu kilometrihintaan, joka voimassa olevan työ- ja virkaehtosopimuksen mukaan maksetaan oman auton käytöstä. Saattoavustus maksetaan vain siltä osuudelta, jolla oppilasta saatetaan ja oppilas on mukana. Saattoavustus maksetaan huoltajan tekemän laskun perusteella arvonlisäverottomana, ja huoltaja itse vastaa avustuksen mahdollisista veroseuraamuksista, jos verottaja tulkitsee sen verotettavaksi tuloksi.

4 Päätöksenteko koulumatkaetuutta myönnettäessä

4.1 Ryhmäpäätös

Koulumatkaetuus myönnetään siihen oikeutetulle oppilaalle enintään lukuvuodeksi kerrallaan. Koulumatkaetuuspäätös voi koskea koko lukuvuotta tai sen osaa. Kuljetusetuuspäätöksen tekee ryhmäpäätöksenä lukuvuoden alussa Toivakan sivistys- ja hyvinvointilautakunta (Toivakan kunnan hallintosääntö), ja muutoksista lukuvuoden aikana päättää rehtori-sivistysjohtaja. Koulumatkaetuus myönnetään ilman hakemusta ensisijaiseen Toivakan kunnan osoittamaan kouluun, mikäli kohdassa 3.2 määritellyt kilometrirajat täyttyvät tai kohdassa 3.4 mainittu vaarallinen tie kuuluu koulumatkaan.

4.2 Erillinen hakemus

Mikäli oppilas ei ole edellä mainitun päätöksenteon piirissä, hän voi olla oikeutettu koulumatkaetuuteen asiantuntijalausunnon perusteella. Yksittäistä oppilasta koskevaa koulumatkaetuutta tai sen muutosta tulee huoltajan hakea erillisellä hakemuksella. Tämä tarkoittaa sitä, että hakemus tulee perustella kohtien 3.3 – 3.5 mukaisilla perusteilla (koulumatkan rasittavuus tai vaativuus, tien vaarallisuus tai koulumatkaan käytettävä aika). Tällaista koulumatkaetuutta haetaan Toivakan sivistys- ja hyvinvointilautakunnalta, joka tekee asiasta päätöksen.

Oppilaan kyytiin nousu- ja poisjäämispaikasta päättää rehtori-sivistysjohtaja huomioiden tapauskohtaisesti oppilaan ikä ja/tai muut olosuhteet.

5 Koulukuljetusten järjestäminen

Koulukuljetukset pyritään järjestämään mahdollisimman turvallisesti ja oppilaan koulunkäyntiä tukien.

Koulukuljetukset järjestetään mahdollisuuksien mukaan julkisella liikenteellä sekä taksiliikenteen omaisesti käyttämällä takseja, pienoisbusseja ja linja-autoja. Koulukuljetusta ei välttämättä järjestetä oppilaan koko koulumatkalle, vaan oppilaan tulee varautua siihen, että hän kulkee osan koulumatkastaan omatoimisesti. Kuljetuksen myöntämisen perusteena oleva kilometriraja on pisin mahdollinen omavastuumatka oppilaan omatoimiselle kulkemiselle eli 0-2.-luokkalaisilla 3 km ja 3.-9.-luokkalaisilla 5 km. Oppilaan koulukuljetukseen ja omatoimiseen kulkemiseen kuluva yhteisaika odotuksineen ei kuitenkaan saa ylittää perusopetuslain mukaisia päivittäisiä koulumatkaan kuluvia aikoja. ”Kotiportailta” haetaan vain poikkeustapauksissa ja erikseen perustellusta syystä (esim. liikuntaeste).

Oppilaalle saattaa koulukuljetusautojen reiteistä ja aikatauluista johtuen kertyä odotusaikaa aamulla ennen koulun alkamista sekä iltapäivällä koulun päättymisen jälkeen. Ennen koulupäivän alkua koulu järjestään valvonnan ja koulupäivän jälkeen kuljetusta odottavalle oppilaalle koulu järjestää mahdollisuuden valvottuun toimintaan tai tarjoaa tilan esim. läksyjen tekemiseen. Päivittäiset odotusajat pyritään kuitenkin pitämään mahdollisimman lyhyinä, kuitenkin hyödyntäen yhteisiä kuljetusjärjestelyjä.

Koulukuljetusoppilas on oikeutettu koulukuljetukseen myös ennen tai jälkeen hänelle annetun tukiopetuksen. Mikäli oppilas osallistuu aamutoimintaan, hän ei ole oikeutettu koulukuljetukseen kotoa aamutoimintaan. Oppilaan osallistuessa iltapäiväkerhotoimintaan hän ei ole oikeutettu koulukuljetukseen iltapäiväkerhotoiminnasta kotisoitteeseen kuin erikseen sovittaessa olemassa olevia koulukuljetuksia hyödyntäen mikäli niistä ei aiheudu kunnalle lisäkustannuksia ja kyytiin mahtuu. Mikäli koulukuljetusoppilas osallistuu kouluilla järjestettäviin kerhoihin, hänelle ei järjestetä erillistä koulukuljetusta kotiosoitteeseen kerhon tai kerhojen jälkeen.

Koulukuljetuksissa kulkevien oppilaiden huoltajien on suositeltavaa ottaa käyttöön MySchool-sovellus.

6 Säännöt ja aikataulut

Koulun säännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana. Koulukuljetusautossa ei saa liikkua kuljetuksen aikana ja turvavyöt on pidettävä kiinni koko ajomatkan ajan. Koulukuljetusauton kuljettaja saa ja hänen pitää puuttua kuljetuksen aikana ilmeneviin häiriötilanteisiin. Liikenneturvallisuus on kuljetuksen aikana tärkeää.

Koulukuljetusauton kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita lukujärjestyksen mukaan tarvitaan esimerkiksi liikuntatunneilla tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa.

Koulukuljetusauton kyytiin saavat nousta vain ne oppilaat, joille on myönnetty siihen lupa koululta. Koulukuljetusautoon ei saa ottaa kavereita mukaan.

Jos oppilas rikkoo, kadottaa tai jättää palauttamatta joukkoliikenteen matkakortin, huoltajalta peritään voimassa oleva korttimaksu.

Koulukuljetusten aamun aikataulut ilmoitetaan huoltajille ennen lukuvuoden alkua. Oppilaan on oltava viisi minuuttia ennen sovittua aikaa odottamassa sovitussa paikassa, eikä jossain sen läheisyydessä. Koulukuljetuksen ei tarvitse odottaa oppilasta. Oppilasta ei myöskään tarvitse palata uudelleen hakemaan, mikäli tämä ei ole sovittuna aikana sovitulla paikalla. Huoltajan tulee ilmoittaa liikennöitsijälle vähintään tuntia aikaisemmin, kun oppilas ei tarvitse koulukyytiä tai kun peruutustarve on tiedossa. Perumatta jätetyn tai aiheettoman kuljetuksen todelliset kustannukset voidaan periä huoltajalta. Liikennöitsijälle on hyvä ilmoittaa oppilaan terveydentilaa koskevista seikoista esim. allergioista, jotka saattavat vaikuttaa kuljetuksiin.

Aamuisin koulukuljetusauto voi saapua hieman ilmoitettua aikaa myöhemmin. Koulukuljetusauto ei kuitenkaan saa ohittaa hakupaikkaa ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki ajolistojen mukaan hakupaikasta kyytiin nousevat oppilaat ole mukana. Iltapäivisin koulukuljetusoppilaat haetaan kouluilta oppilaiden työjärjestysten mukaisesti huomioiden mahdolliset odotustunnit.

7 Erityistilanteet koulumatkoihin liittyen

Oppilaan koulumatka on reitti suorinta tietä kotoa kouluun ja takaisin. Koulumatkaksi ei katsota oppilaan poikkeamista koulureitiltä tai jos hän ei käytä hänelle osoitettua koulukuljetusta, kuten esimerkiksi oppilas menee koulusta suoraan kaverin luokse tai huoltaja hakee hänet koululta.

Mikäli koulukuljetusauto ei saavu noutopaikkaan ilmoitettuna aikana esim. auton rikkoutumisesta johtuen, on liikennöitsijä velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen. Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että linja-auto tai taksi ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Tien puutteellisen kunnossapidon (esim. puutteellisen liukkaudentorjunnan) vuoksi tieosuus voi jäädä kokonaan ajamatta. Tien ylläpitäjä vastaa siitä, että koulukuljetuksiin käytettävät tiet ovat liikennöitävässä kunnossa.

Oppilaan ei pidä kuitenkaan odottaa kuljetusta pysäkillä loputtomiin (n. 15 min.), vaan on parasta, että hän menee takaisin kotiinsa ja ottaa yhteyttä huoltajiin ja kouluun.

Kovien pakkasten vuoksi ei järjestetä erillisiä kuljetuksia. Kuljetusoppilaat kuljetetaan kuitenkin tavalliseen tapaan. Huoltajan on itse päätettävä, lähettääkö lapsensa kouluun sään ollessa erityisen kylmä. Oppilaille ja heidän huoltajilleen on jaettu liikennöitsijöiden puhelinnumerot, joihin tulee näissä tapauksissa ensisijaisesti ottaa yhteyttä. Erityistilanteista pitää ilmoittaa koululle.

Mikäli kuljetusoppilas ja hänen huoltajansa eivät ole tyytyväisiä kuljetuksen laatuun, tulee huoltajan ottaa yhteyttä koululle ensisijaisesti rehtoriin, joka selvittää ongelmatilanteet. Liikennöitsijään otetaan yhteyttä tilanteiden selvittämiseksi ja palvelun parantamiseksi.

Oppilaiden hakupaikat pyritään kouluilla järjestämään niin, että ne ovat järkevästi koulukuljetusauton reitillä ja turvallisia nousta kyytiin oppilaan kyvyt huomioon ottaen. Mikäli huoltajat ovat eri mieltä hakupaikasta, he voivat ottaa yhteyttä kouluun, ja asia otetaan käsittelyyn pyrkien löytämään osapuolia tyydyttävä yhdenmukaisuusperiaatteen mukainen ratkaisu.

Mikäli oppilas aiheuttaa koulukuljetusautolle vahinkoa ja/tai ilkivaltaa, on hän velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Tällöin oppilaan huoltaja ja liikennöitsijä sopivat keskenään vahinkojen korvaamisesta. Toivakan kunta ei korvaa oppilaiden koulukuljetusautoille aiheuttamia vahinkoja.

Vahinkotilanteissa oppilaat ovat vakuutettuja koulumatkan ajan.

8 Muistilistat

8.1 Oppilas

- on ajoissa sovitulla hakupaikalla, jolloin kaikki kuljetettavat ehtivät kouluun
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuttaa vaaraa itselle tai muille
- nousee autoon reippaasti ryntäilemättä
- istuutuu penkille ja kiinnittää sekä pitää turvavyön kiinnitettynä koko ajomatkan ajan
- säilyttää repun matkan aikana, sylissä, jaloissa tai tavaratilassa, ei selässä
- käyttäytyy asiallisesti ja ottaa muut kuljetettavat huomioon koulumatkalla
- jos käyttää matkapuhelinta, pitää sen koko matkan ajan äänettömällä tai käyttää kuulokkeita
- noudattaa hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita
- kertoo kuljettajalle, kouluun ja kotiin, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille
- poistuu autosta viivyttelemättä ja kuitenkin rauhallisesti
- odottaa, että kouluauto on jatkanut matkaa ja vasta sitten lähtee ylittämään tietä
- ymmärtää koulukuljetuksista annetut yhteiset ohjeistukset ja sitoutuu noudattamaan niitä.

8.2 Huoltaja

- oppilaan tulee olla ajoissa sovitulla kouluauton hakupaikalla tai pysäkillä

- oppilasta tulee opastaa kulkemaan koulureitti liikenne- ja koulun sääntöjen mukaan

- oppilaan tulee käyttää pimeällä heijastinta

- oppilaan tulee käyttää pyöräillessään pyöräilykypärää

- oppilaalla on mukanaan tarvittavat liikuntavälineet asianmukaisesti pakattuna

- lapsen kanssa keskusteleminen, kuinka koulumatkat ovat sujuneet ja yhteydenotto tarvittaessa koululle

- huoltajan tulee ilmoittaa liikennöitsijälle/kuljettajalle oppilaan lyhyetkin poissaolot koulukuljetuksesta. Ilmoittamatta jättämisestä voidaan laskuttaa siitä aiheutuneet todelliset kustannukset.

- huoltajan tulee ilmoittaa koululle lyhyistä ja pidemmistä muutoksista koulukuljetustarpeessa

- huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreitteihin tai kuljetusaikatauluihin. Muutokset tehdään aina koulun kautta.

- huoltaja huolehtii, että esiopetusikäisellä oppilaalla on huoltajan puhelinnumero mukana

- huoltaja huolehtii, että esiopetusikäistä oppilasta on aina joku vastaanottamassa kotona

8.3 Koulu

- koulut huolehtivat koulukuljetusten käytännön järjestelyistä (esiopetuksen opettajat, 1. luokkien opettajat, koulunkäynnin ohjaajat ja tarvittaessa rehtori) sekä sopii henkilön, joka huolehtii MySchool-sovelluksen koululiittymästä

- rehtori huolehtii yhdessä koulusihteerin kanssa, että kuljetusten järjestäjä saa kuljetusoppilaiden nimilistat sekä koulun aloitus- ja päättymisajat ajoissa tietoonsa

- erityistä huolenpitoa vaativilla oppilailla (esim. kehitysvammainen oppilas) on tarpeen vaatiessa henkilö vastaanottamassa kouluautosta tai saattamassa kouluautoon

- järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan tai tilan mahdollisena kuljetusten odotusaikana

- tiedottaa koulukuljetuksia hoitavan henkilön ajantasaiset yhteystiedot liikennöitsijälle ja huoltajille

- kuljetusjärjestelijä tiedottaa koulukuljetusten aamun aikataulut huoltajille ennen lukuvuoden alkua

- kuljetusjärjestelijä tiedottaa poikkeusjärjestelyistä koulukuljetuksissa

8.4 Kuljettaja / liikennöitsijä

- koulukuljetusauto on määräysten sekä ohjeiden mukainen ja siisti

- turvavyöt ovat kunnossa ja niitä on tarpeellinen määrä

- koulukyytikilpi on paikallaan ajon aikana auton edessä ja takana. Kilven voi takseissa korvata koulukuljetusta ilmaisevalla valaistulla kuvulla.

- autossa on toimiva alkolukko (pakollinen koululaiskuljetuksissa 1.8.2011 lähtien)

- kuljettajalla tulee olla positiivinen asenne tehtävän suorittamiseen; kohtelias, asianmukainen ja esimerkillinen käytös, suomen kielen taito, asianmukainen asu

- vaativa ja riskialtis kuljetustehtävä edellyttää kuljettajalta sekä fyysisestä että henkisestä kunnosta huolehtimista; väsymys heikentää ajokykyä

- kuljettaja tutustuu ennakolta kuljetusoppilaslistaan ja kuljetusten suoritusalueeseen

- kuljettaja esittäytyy oppilaille

- kuljettaja huolehtii, että kuljetusaikataulu/-lista on mukana koulukuljetusautossa

- kuljettaja ajaa koulukuljetusreitin kuljetusaikataulun mukaisesti ja huomioi mahdolliset ajoreitin muutokset

- kuljettaja sijoittaa oppilaat autoon kuljetettavien koko huomioiden

- kuljettaja varmistaa, että oppilailla ja itsellään on turvavyö kiinni koko ajomatkan ajan

- kuljettaja käyttää puhelimeen puhuessaan handsfree-laitteita

- kuljettaja ajaa nopeusrajoituksia ja liikennesääntöjä noudattaen

- kuljettaja ilmoittaa pysähtymispaikat kuljetettaville ja huolehtii, että jokainen oppilas jää kyydistä sovitulla paikalla

- kuljettaja pysähtyy niin, että autoon nouseminen ja autosta poistuminen on turvallista

- kuljettaja noudattaa kuormitusmääräyksiä

- kuljettaja kuljettaa oppilaiden lukujärjestysten mukaiset liikuntavälineet

- kuljettaja vastaa järjestyksenpidosta autossa

- kuljettaja/liikennöitsijä ottaa yhteyttä ongelmatilanteissa huoltajaan sekä koululle

- kuljettaja huolehtii erityistä huolenpitoa vaativien (esim. kehitysvammaisten) oppilaiden luovuttamisesta vastaanottavalle henkilölle saakka

- kuljettaja varmistaa kääntöpaikan turvallisuuden

- kuljettaja/liikennöitsijä antaa puhelinnumeron huoltajille mahdollisten poissaolojen varalta.

- Salassapito ja vaitiolovelvollisuus: kuljetettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asioita ei saa kertoa ulkopuolisille, kuljetusreittejä koskevat kuljetuslistat on tarkoitettu vain niitä ajaville kuljettajille, kuljetuslistat eivät ole julkisia asiakirjoja eikä niissä olevia tietoja saa luovuttaa ulkopuolisille, kuljettaja/liikennöitsijä vastaa listojen huolellisesta säilyttämisestä ja huolehtii vanhojen listojen asianmukaisesta hävittämisestä.

- liikennöitsijä vastaa kuljettajiensa rikostaustan selvittämisestä (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504)

9. Hyväksyminen ja tiedottaminen

Toivakan kunnan esi- ja perusopetuksen koulukuljetussäännön hyväksyy Toivakan sivistys- ja hyvinvointilautakunta. Tämä koulukuljetussääntö tulee voimaan 1.10.2026 alkaen.

Koulukuljetussäännöstä tiedotetaan kuljetusoppilaita ja heidän huoltajiaan sekä liikennöitsijöitä ja kuljettajia. Koulukuljetussääntö on luettavissa Toivakan kunnan kotisivuilta kohdassa koulumatka.